

UNAPREĐIVANJE SARADNJE - BILTEN

IPA programa prekogranične saradnje
Crna Gora-Albanija i Crna Gora-Kosovo
2014-2020

April 2023

IZVOR: PROMOVISANJE ODRŽIVE UPOTREBE LJEKOVITIH I AROMATIČNIH BILJAKA ZA POBOLJŠANJE EGZISTENCIJE I OČUVANJE BIODIVERZITETA

SADRŽAJ

Šesnaesto izdanje biltena donosi informacije o aktivnostima i događajima koji su sprovedeni u IPA programima prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija i Crna Gora - Kosovo* 2014-2020. Programe i projektne aktivnosti finansira Evropska unija.

Više informacija o programima možete pronaći u nastavku.

IPA program prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija 2014-2020

Opšti cilj programa je promovisanje/jačanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomskog razvoja pograničnih regija, kroz valorizaciju njihovog turističkog potencijala, ekološki održiv i društveno inkluzivni ekonomski razvoj, uvažavajući njihovo zajedničko kulturno i prirodno nasljeđe.

Kliknite [ovdje](#) za više informacija.

IPA program prekogranične saradnje Crna Gora - Kosovo 2014-2020

Opšti cilj programa je poboljšanje standarda i kvaliteta života ljudi u programskom području, kroz ekološki održiv i socijalno inkluzivni ekonomski razvoj regiona, uz poštovanje zajedničke kulturne i prirodne baštine.

Kliknite [ovdje](#) za više informacija.

* Ovakvo imenovanje ne dovodi u pitanje stavove o statusu, i u skladu je sa rezolucijom UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskom proglašenju nezavisnosti

- » Objavljen Četvrti poziv za podnošenje predloga projekata u okviru Programa Crna Gora – Albanija2
- » Vijesti iz projekata finansiranih u okviru Drugog poziva IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija3
- » Vijesti iz projekata finansiranih u okviru Drugog poziva IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo 4
- » 2,1 milion eura za korisnike IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora-Albanija.....4
- » 3,2 miliona eura podrške Evropske unije za 10 prekograničnih projekata za program između Crne Gore i Kosova.....6
- » Bilateralni sastanak i Zajednički odbor za nadgledanje održani u Prištini8
- » Prekogranična radionica za novinare organizovana na Kosovu ...8
- » Sastanak dva Nacionalna IPA kordinatora u Podgorici10
- » Jačanje kapaciteta korisnika projekata oba programa10
- » Organizovane aktivnosti izgradnje kapaciteta za osoblje programskih struktura.....11

Ova publikacija je izdata uz podršku Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Zajedničkog tehničkog sekretarijata Programa prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija i Crna Gora-Kosovo i ne predstavlja nužno stavove Evropske unije.

Projekat finansira
Evropska unija

MNE – ALB
IPA-PROGRAM PREKOGRAIČNE SARADNJE
CRNA GORA – ALBANIJA 2014-2020

MNE – KOS
IPA-PROGRAM PREKOGRAIČNE SARADNJE
CRNA GORA – KOSOVO 2014-2020

Objavljen Četvrti poziv za podnošenje predloga projekata u okviru Programa Crna Gora - Albanija

Ministarstvo evropskih poslova Crne Gore i Direktor za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU) u okviru Ministarstva finansija Crne Gore, u saradnji sa Državnom agencijom za strateško programiranje i koordinaciju pomoći (SASPAC) Republike Albanije, objavili su 17. maja 2023. godine Četvrti poziv za podnošenje predloga projekata u okviru Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020.

Opšti cilj Poziva je jačanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomskog razvoja pograničnih regija, kroz valorizaciju njihovog turističkog potencijala, kao i ekološki održiv ekonomski razvoj, uvažavajući njihovo zajedničko kulturno i prirodno nasljeđe.

U sklopu ovog poziva biće podržani projekti vrijednosti do **900.000 eura** koji za cilj imaju promociju turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa, kao i projekti vrijednosti do **450.000 eura** koji za cilj imaju podsticanje zapošljavanja, mobilnost radne snage i socijalnu i kulturnu inkluziju s obje strane granice.

Trajanje projekata ograničeno je na **36 mjeseci** za projekte iz oblasti turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa, a za projekte iz oblasti zapošljavanja na **24 mjeseca**, dok ukupan budžet ovog poziva iznosi 2,8 miliona eura, od čega do **85%** sredstava obezbjeđuje EU.

Programska oblast u Crnoj Gori obuhvata opštine: Andrijevica, Berane, Plav, Gusinje, Petnjica, Rožaje, Podgorica, Tuzi, Zeta, Cetinje, Danilovgrad, Budva, Bar, Ulcinj, a u Albaniji opštine: Malesi e Male, Skadar, Vau i Dejes, Puke, Fuš-Arez, Lješ, Mirdite, Kurbin i Tropoje.

Sve informacije o Četvrtom pozivu dostupne su na sljedećem [linku](#).

Rok za dostavljanje projektnih predloga je 30. jun 2023. godine.

U cilju promocije Četvrtog poziva za dostavljanje predloga projekata, tokom marta i aprila 2023. godine održane su informativne sesije u Skadru, Liješu, Beranama i Podgorici. Tokom ovih događaja predstavnici Ministarstva finansija Crne Gore predstavili su mogućnosti i pravila učesća i odgovarali na pitanja potencijalnih korisnika.

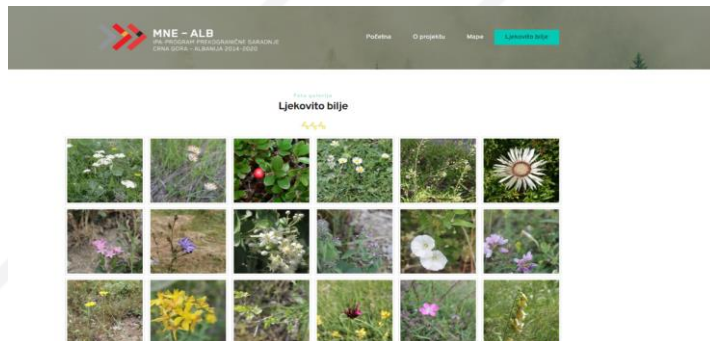
Pored toga, Ministarstvo finansija i Ministarstvo evropskih poslova Crne Gore, u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, održali su 23. maja 2023. godine konferenciju za novinare, gdje su i zvanično predstavili crnogorskim medijima Četvrti poziv vrijedan 2,8 miliona eura.

Vijesti iz projekata finansiranih u okviru Drugog poziva IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija

Internet prezentacije aromatičnih biljaka sada dostupne

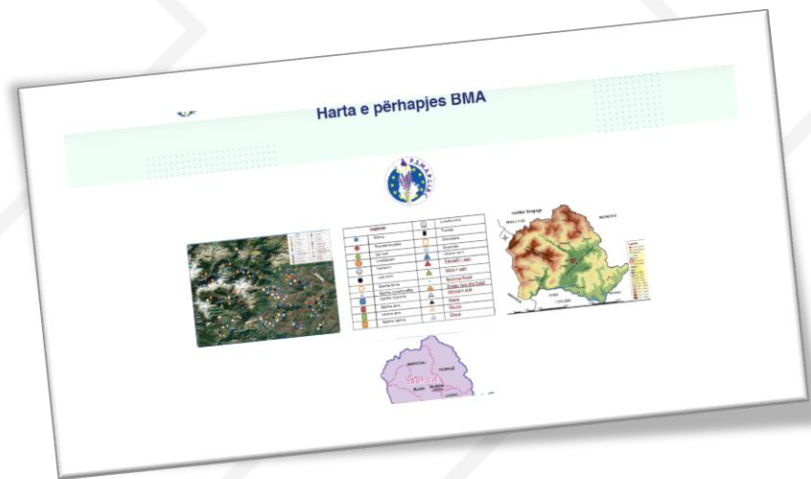
Projekat *Promovisanje održive upotrebe ljekovitih i aromatičnih biljaka za poboljšanje egzistencije i očuvanje biodiverziteta* realizuju Opština Plav, Opština Tropoja, NVO Centar za demokratske integracije i razvoj i NVO Albanski Alpi. Nakon niza aktivnosti realizovanih na sjeveru Crne Gore i Albanije, mape lokacija aromatičnog i ljekovitog bilja dostupne su na internetu. Za više informacija posjetite <https://aromaticmedicine-plants.me/> i <https://didc-map-tropoje.al/>.

Aktivnosti fokusirane na poboljšanje sistema zaštite i spašavanja

Uz podršku Evropske unije, u okviru projekta *Nepogode ne poznaju granice 2*, u Podgorici je održana trodnevna obuka za predstavnike hidrometeoroloških službi iz Crne Gore i Albanije na temu *Prognoziranje i sistem ranog upozorenja*. Obuci je prisustvovalo 27 učesnika koji su imali priliku da unaprijede znanja iz oblasti ekstremnih vremenskih događaja u kontekstu klimatskih promjena, mjera adaptacije i prilagođavanja i jačanja otpornosti zajednice na ekstremne vremenske prilike, satelitskih produkata i njihove primjene, prognoziranja ekstremnih vremenskih prilika kroz modele visoke rezolucije, upotrebe meteoroloških prognoza za sektorske procjene rizika, itd.

Obuku su održali treneri sa velikim iskustvom u ovoj oblasti – **dr Nataša Strelec Mahović** iz Evropske organizacije za eksploataciju meteoroloških satelita (EUMETSAT) i **dr Vladimir Đurđević**, profesor na grupi za meteorologiju Fizičkog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Dodatno, u cilju edukacije učenika o aktivnostima koje je potrebno preduzeti u slučajevima nepogoda, a koje im mogu pomoći da zajedno sa svojim porodicama ostanu bezbjedni, u proteklom periodu održane su radionice o smanjenju rizika od poplava i požara. Predavanja u okviru projekta „Nepogode ne poznaju granice 2” organizovao je FORS Montenegro u saradnji sa školama i područnim jedinicama Direktorata za zaštitu i spašavanje MUP-a Crne Gore. Održano je ukupno 25 predavanja u osnovnim i srednjim školama Andrijevice, Gusinja, Petnjice i Berana kojima je prisustvovalo preko 500 učenika. Tom prilikom učenici su dobili konkretna uputstva i smjernice od strane stručnih lica o preventivnim mjerama kao i onim aktivnostima koje treba preduzeti toku poplava i požara kako bi umanjili njihove štetne posljedice.

Aktivnosti projekta SOLUTION

Centar za ekotoksikološka istraživanja Crne Gore, Univerzitet u Tirani i Udruženje Zeleni centar, u sklopu projekta *Skadarsko jezero bez hemijskog zagađenja – SOLLUTION*, nastavljaju sa saradnjom u vidu *sprovođenja aktivnosti za podizanje kapaciteta organizacija*. Program treninga obuhvata GC-MS tehnike, razvoj analitičkih metoda u novom GC-MS instrumentu, kupljenom iz projekta *SOLUTION* za Univerzitet u Tirani, i kalibraciju za niz organskih zagađivača kao što su PCB, pesticidi, mineralna ulja, PAH itd.

Vijesti iz projekata finansiranih u okviru Drugog poziva IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora - Kosovo

Projekti finansirani u okviru Programa Crna Gora - Kosovo promovisani na međunarodnom sajmu turizma

Projekti *Prokletije – izvrsna vanjska destinacija* i *Kulturno nasleđe – blago prekograničnog regiona*, koji su sprovedeni u okviru IPA II Programa prekogranične saradnje Crne Gora – Kosovo, promovisani su na Međunarodnom sajmu turizma Kosova – 2023 koji je održan od 16-18. marta 2023. godine u Prištini.

Objavljena glavna dostignuća projekta PRAXIS

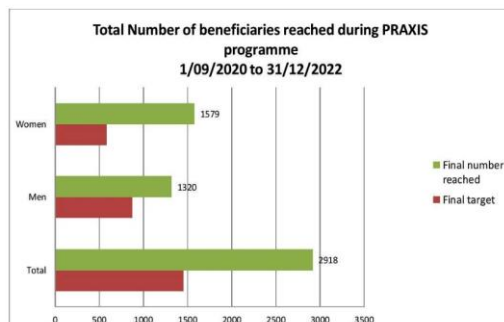
Projektni tim, predvođen od strane Caritas Kosovo u saradnji sa Caritasom Crne Gore, Centrom za stručno obrazovanje i savjetovanje Đon Nikol Kazazi iz Đakovice i Opštinom Berane, sproveo je projekat PRAXIS koji je imao za cilj podsticanje zapošljavanja mladih iz ciljanih prekograničnih regiona i koji je rezultirao povećanim kapacitetima za zapošljavanje đaka, studenata i nezaposlene omladine. Projektni tim je objavio detalje postignutih rezultata i dostignutih indikatora u okviru projekta PRAXIS. Analizu i podatke možete pogledati [ovdje](#).

PRAXIS Programme

Final Report on Indicators: 1-09-2020 to 31-12-2022

The MEAL System has been set up in one Excel table named "Dashboard" (annex A). It has allowed us to follow up all the proposed indicators in the PRAXIS Logframe on a monthly basis. During the 28 months project implementation, mostly "quantitative" indicators have been followed up. Here under you can read the level of indicators' achievement after 28 months implementation of activities for the General Objective, the Specific Objective and the 4 expected results.

General Objective indicator:

CARES 2 - u toku aktivnosti unapređenja kapaciteta i senzibilizacije

Projekat CARES 2, kao nastavak rezultata prethodnog projekta CARES 1, uspješno se sprovodi od strane dugogodišnjih partnera FORS Crna Gora i ECMI Kosova. U okviru ovog projekta sproveden je niz aktivnosti podizanja svijesti, kao i veliki broj preventivnih pregleda i aktivnosti za unapređenje kapaciteta.

Kao dio projektnih aktivnosti, u aprilu 2023. godine vrijedna oprema donirana je Domu zdravlja „Bogdan Vujošević“ u Ulcinju. Nabavljena oprema i instrumenti za Ginekološku ambulantu Doma zdravlja u Ulcinju koristeće se za organizovanje preventivnih pregleda žena reproduktivnog uzrasta u vezi sa rakom grlića materice. Naime, nabavljen je ultrazvučni aparat, radio – hirurški nož i instrumenti u ukupnoj vrijednosti 32.360 eura.

2,1 milion eura za korisnike IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora-Albanija

U Skadru, 2. marta 2023. godine, obilježen je početak sprovođenja projekata finansiranih od strane Evropske unije u okviru 3. poziva za podnošenje projektnih predloga. Naime, **šest projekata**, vrijednih 2,1 milion eura, biće realizovano u narednom periodu u oblasti zapošljavanja, turizma i životne sredine. U realizaciji projekata učestvovalaće ukupno 19 partnerskih organizacija i institucija sa teritorije Crne Gore i Albanije.

Prilikom dodjele sertifikata korisnicima 3. poziva za podnošenje predloga projekata, nacionalni IPA koordinator i direktor Državne

agencije za strateško programiranje i koordinaciju **Ilir Bećaj**, obratio se učesnicima i naveo da je ovo veoma važan trenutak da se izrazi duboko priznanje evropskim poreskim obveznicima čiji doprinosi finansiraju ovaj program i da se potvrdi posvećenost obje zemlje putu evropskih integracija. G-din Bećaj je posebno istakao važnost suočavanja sa izazovima današnjice kao što su biološki, sajber ili ekološki, gdje je podrška EU ključna i prijeko potrebna.

Prisutnima se obratio šef Operativne strukture Crne Gore u Ministarstvu evropskih poslova Crne Gore **Bojan Vujović**, koji je istakao da je saradnja Crne Gore i Albanije posebno značajna u kontekstu procesa pristupanja, gdje se pruža mogućnost da se kroz zajedničko sprovođenje projekata međusobno razmijene iskustva i znanja u oblastima od značaja i obostranog interesa. Podsjetio je i na saradnju ove dvije države, koja je započeta prije 15 godina, i na činjenicu da se u okviru IPA II finansira 21 projekat ukupne vrijednosti 7 miliona eura, i to iz oblasti zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije, zaštite životne sredine i turizma.

Nakon toga, prisutnima se obratila **Ana Raičević**, sekretarka Ministarstva finansija i nacionalna ovlašćena službenica za finansijsko upravljanje sredstvima IPA fondova, koja je istakla da se prednosti programa prekogranične saradnje ogledaju u stvaranju zajedničkog pogleda na prosperitetniju budućnost građana dviju zemalja, podržavanju dobrosusjedskih odnosa, podsticanju integracije u EU i promovisanju društveno-ekonomskog razvoja. „Crnogorska IPA struktura je, spremna za saradnju i podršku nagrađenim grantovima, imajući u vidu zajednički cilj – uspješnu apsorpciju raspoloživih sredstava EU i unapređenje evropskog puta“, zaključila je ona.

Rukovodilac Sektora za održivi ekonomski i društveni razvoj u Delegaciji Evropske unije u Albaniji **Andrea Vera** je, obraćajući se prisutnima, rekao da je povećan kvalitet projekata korisnika fondova EU. Dodao je da prekogranična saradnja ima još veće ciljeve kao što su međusobna koordinacija na putu ka EU i dublja i jača saradnja, koja će biti ključna kada budu dio EU. „Od 2012. godine EU je doprinijela sa više od 8 miliona eura za prekograničnu saradnju Crne Gore i Albanije, a sada svi zajedno radimo na posljednjim pripremama IPA III sa budžetom od oko 12 miliona eura“ zaključio je Vera.

BRZE ČINJENICE - Projekti Trećeg poziva za dostavljanje projektnih predloga CG-AL

Posao bez granica! – sprovode Prijestonica Cetinje, ProAct Hub, Institut za održive politike i Opština Fushe Arrez;

Zajednička akcija zaštite životne sredine – JEPA – sprovode Opština Gusinje i Opština Puka;

Vještine za posao Albanija – Crna Gora – sprovode Fondacija Biznis start centar Bar, Privredna komora Crne Gore i Albanska investiciono-razvojna agencija;

Nova stvarnost lokaliteta nasljeđa – sprovode Opština Bar, Opština Tropoja i Fondacija za lokalnu autonomiju i upravljanje (FLAG);

Izgradnja pametnih šuma - sprovode Fondacija za lokalnu autonomiju i upravljanje (FLAG), Opština Skadar i Opština Bar;

Sliv Skadarskog jezera - prekogranični rezervat biosfere - sprovode Ekološki centar za razvoj, obrazovanje i umrežavanje (EDEN), Program za životnu sredinu - EnvPro, Nacionalna agencija za zaštićena područja Albanije i Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore.

Nakon uvodnih govora, projektni službenik u Zajedničkom tehničkom sekretarijatu (ZTS) **Nikola Đonović** je ukratko predstavio proces 3. poziva za podnošenje projektnih predloga počev od njegovog objavljivanja. On je upoznao prisutne sa cjelokupnim vremenskim okvirom aktivnosti koje su preduzele strukture Programa u cilju informisanja i razvoja kapaciteta potencijalnih aplikantata prije i nakon objavljivanja poziva. Na kraju događaja, korisnici su ukratko predstavili svoje projekte učesnicima, čije su projektne aktivnosti usmjerene na osnaživanje mladih, podsticanje socijalne inkluzije, poboljšanje mogućnosti zapošljavanja, zaštitu životne sredine i održivo korišćenje prirodnih resursa, te smanjenje rizika od katastrofa u programskom području.

3,2 miliona eura podrške Evropske unije za 10 prekograničnih projekata za program između Crne Gore i Kosova

Svečana ceremonija za dodjelu grantova za projekte ugovorene u okviru 3. poziva za podnošenje predloga projekata u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo 2014-2020 organizovana je u Peći od strane Ministarstva za administraciju lokalne samouprave Republike Kosovo u bliskoj saradnji sa Operativnom strukturom Crne Gore, pri čemu su predstavljani i promovisani odabrani projekti u okviru 3. poziva u okviru Programa. Publika je imala priliku da se informiše o 10 ugovorenih projekata, kao i da se detaljno informiše o statistici rezultata poziva i procesa evaluacije.

Ministar administracije lokalne samouprave Republike Kosovo, **Elbert Krasnići**, u uvodnom obraćanju izrazio je zadovoljstvo činjenicom da Kosovo i Crna Gora zajednički privode kraju uspješan proces IPA II Programa prekogranične saradnje. On je istakao da su dobrosusjedski odnosi i regionalna saradnja glavne pretpostavke za pristupanje, dok je jačanje međudržavne i prekogranične saradnje osnovna pretpostavka društvenog i ekonomskog razvoja.

On je naveo da je saradnja između Republike Kosovo i Crne Gore u okviru IPA fondova počela 2011. godine i da su dvije zemlje zajedno radile u okviru IPA II programa na povećanju zaposlenosti, zaštiti životne sredine, promovisanju turizma i kulturnog i prirodnog naslijeđa. On se zahvalio kolegama iz Ministarstva lokalne uprave, Ministarstvu evropskih poslova, Ugovornom tijelu u okviru Ministarstva finansija Crne Gore, osoblju Zajedničkom tehničkom sekretarijata programa i predstavnicima EU na njihovom radu, pomoći i pruženoj podršci u postizanju ciljeva ovog Programa. On je rekao da je u okviru 3. poziva u okviru IPA programa Crna Gora – Kosovo ugovoreno 10 projekata vrijednosti 3.2 miliona eura i poželio korisnicima projekata uspješnu realizaciju svojih projekata.

U ime Ministarstva evropskih poslova i Operativne strukture Crne Gore prisutne je pozdravio **Miodrag Rašović**, v.d. sekretara Ministarstva evropskih poslova Crne Gore. On je istakao da dosadašnji uspješan rad na ovom Programu ne bi bio moguć bez dobre i kvalitetne saradnje Ministarstva evropskih poslova i Ministarstva finansija Crne Gore i Operativne strukture Kosova, Ministarstva za administraciju lokalne samouprave Republike Kosovo, Delegacije Evropske unije i Zajedničkom tehničkom sekretarijata. On je izrazio zadovoljstvo što najavljuje početak novih projekata, navodeći da će 29 partnerskih organizacija i institucija iz Crne Gore i Kosova svoje aktivnosti realizovati u 19 opština programskog područja.

Naveo je da je uspješna prekogranična saradnja dvije zemlje počela 2011. godine tokom finansijske perspektive IPA 2011-2013, tokom koje je uspješno realizovano 9 projekata ukupne vrijednosti skoro 1,6 miliona eura. Istakao je da je u okviru IPA II programa do sada ugovoreno 23 projekata ukupne vrijednosti preko 7 miliona eura u oblastima zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije, zaštite životne sredine i turizma. On je dodao da će biti ugovoren još jedan projekat sa rezervne liste, čime će se procenat ugovaranja povećati na skoro 100 odsto. Na kraju je rekao da će u narednom periodu za

korisnike u okviru IPA III programa na raspolaganju biti dodatna sredstva od preko 8 miliona eura.

Jelena Davidović, v.d. generalna direktorka Direktorata za finansiranje i ugovaranje fondova EU pomoći (CFCU) u Ministarstvu finansija Crne Gore, saopštila je da odabrani projekti doprinose ostvarivanju ciljeva Programa, te da njihova realizacija podrazumijeva zajednički angažman brojnih institucija i organizacija. Ona je istakla značaj prekograničnih fondova Evropske unije koji doprinose boljem kvalitetu života građana koji žive u programskom području.

Takođe je istakla da postoji veliko interesovanje aplikanta za ovaj poziv i da je ugovoreno 10 projekata u vrijednosti od 3,2 miliona eura i da se očekuje ugovaranje još jednog projekta. Pored toga, čestitala je svim korisnicima projekata i poželjela im uspješnu realizaciju projekata.

Zamjenik šefa Odsjeka za saradnju u Kancelariji Evropske unije na Kosovu, **Alesandro Biankardi** izjavio je da su prekogranične akcije uvijek bile ključne u podršci razvojnim naporima lokalnog stanovništva u ispravljanju neravnoteža i rješavanju teritorijalnih nejednakosti. On je pohvalio saradnju Crne Gore i Kosova i naveo da ovaj prekogranični program ima za cilj pronalaženje zajedničkih rješenja za zajedničke izazove, na održiv način.

On je naveo da će 10 ugovorenih projekata doprinijeti prioritetima EU i državama učesnicama progama kao što su zelena tranzicija, zapošljavanje i socijalna inkluzija, razvoj turizma i kulturno nasljeđe. On je istakao da EK prati uticaj prekograničnih projekata na razvoj prekograničnog regiona i poboljšanje životnog standarda stanovništva u programskom području.

U drugom dijelu svečanosti, nakon uvodnih govora, šefica ZTS-a, **Sanja Todorović**, predstavila je ukratko cijeli proces 3. poziva za podnošenje predloga projekata počev od njegovog objavljivanja i upoznala prisutne sa cjelokupnim vremenskim okvirom aktivnosti koje su sprovedene od strane struktura Programa u cilju informisanja, razvoja kapaciteta potencijalnih aplikanta prije i nakon objavljivanja Poziva.

BRZE ČINJENICE - Projekti Trećeg poziva za dostavljanje projektnih predloga CG-KS

Kulturno nasljeđe – djeluj PAMETNO, sačuvaj vodu! – sprovode NVO Kosovski centar za razvoj (KDC), D.O.O Vodovod „Bistrica“ Bijelo Polje i Regionalno preduzeće „Hidrodrini“ područna jedinica Peć;

Novi pristup revitalizaciji životne sredine – NERA - sprovode Opština Tuzi i Opština Peć;

Mladi NEET: nove mogućnosti za posao i povećanje zapošljivosti – “UNEETED” - sprovode Institut za strateške studije i projekcije (ISSP), Institut za razvojne politike (INDEP), Privredna komora Crne Gore i Opština Mojkovac;

Vještine za održivo zapošljavanje u prekograničnom regionu Crne Gore i Republike Kosovo – Bez Granica! - sprovode Privredna komora Crne Gore, Privredna komora Republike Kosova, Regionalni biznis centar Berane i Institut za obrazovanje, obuke i istraživanja– ETRI;

Kulturna renesansa od Skadarskog jezera do Kosova – TIME TRAVEL – sprovode Fond za razvoj zajednice (CDF), Centar za inicijative iz oblasti održivog turizma, Opština Klina i Nacionalna turistička organizacija Crne Gore;

Prekogranični zeleni dogovor – sprovode Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore – FORS Crna Gora, ECMI Kosovo – Evropski centar za manjinska pitanja i Opština Berane;

Evociranje i privlačenje kulturnog nasljeđa – hrišćanska antika i tursko kupatilo za kulturni turizam – sprovode J.U. Polimski muzej Berane i Uduženje planinara Marimangat Peja;

Mogućnosti vođene kulturom za održivu ekonomsku revitalizaciju - C.L.O.S.E.R. – sprovode Kosovska Fondacija za kulturno naslijeđe bez granica i Opština Bar;

Transformacija naših sela u turističke destinacije – sprovode Opština Peć, Regionalna razvojna agencija – Zapad (RDA-West) i Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu, Komove i Prokletije ;

U zapošljavanju, obrazovanju, obuci – IN EET – sprovode NVO Juventas i NVO Labyrinth.

U okviru trećeg dijela svečanosti, izabrani projekti u okviru 3. poziva za podnošenje predloga projekata predstavljeni su od strane korisnika projekta. Na samom kraju svečanosti, u Peći je premijerno prikazan kratki promotivni dokumentarni film pod nazivom „Promocija ekoturizma na teritoriji Crne Gore, Albanije i Kosova“.

Bilateralni sastanak i Zajednički odbor za nadgledanje održani u Prištini

Kao dio redovnih aktivnosti IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo, u Prištini je 13. februara 2023. godine održan bilateralni sastanak operativnih struktura. Sastanak je organizovan u cilju razmatranja aktivnosti koje su u toku, a koje se odnose na IPA II i IPA III program. Istog dana održan je i sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje sa ciljem diskutovanja o narednim koracima vezanim za IPA III kao i ostalim tekućim obavezama.

Prekogranična radionica za novinare organizovana na Kosovu

Zajednički tehnički sekretarijat organizovao je prekograničnu radionicu za novinare u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora-

Kosovo uz podršku Operativnih struktura Programa, sa ciljem da upozna novinare sa Kosova i da ih podstakne da izrade novinarske priče o postignutim rezultatima i zanimljive priče iz projekata finansiranih u okviru ovog Programa i da na taj način građanima približe projekte i njihova dostignuća.

Radionica je održana 28. marta 2023. godine i obuhvatala je posjetu projektima koji se realizuju u opštinama Đakovica, Dečani, Peć i Klina. Novinare su tokom promotivnog događaja pratili Gazmir Raci, službenik antene ZTS-a u Prištini i Fatmire Beriša, nacionalna službenica za prekograničnu saradnju u okviru Ministarstva za administraciju lokalne samouprave Republike Kosovo.

U Opštini Đakovica, ekipa novinara je imala priliku da posjeti stanicu za odlaganje otpada koja je izgrađena u okviru projekta „Ujedinjeni protiv zagađenja – UAP“ finansiranog u okviru Prvog poziva i da od korisnika projekta dobije detaljne informacije o aktivnostima projekta i o tome kako je JKP “Čabrati” instaliralo opremu za odvajanje i reciklažu i postavilo kontrolni kontejner unutar objekta.

Nakon posjete Đakovici, ekipa novinara je otputovala u Dečane. Prvi prijem je upriličen od strane gradonačelnika **Baškima Ramosaja** u zgradi opštine, a zatim su zajedno posjetili planinarski centar u Bješket e Belegutu. Prisutni su bili i predstavnici Planinarskog društva „Škeljzen Haradinaj“ iz Dečana.

Kako je učesnicima objašnjeno, u okviru realizacije projekta „Turistički 'hab' za bolju turističku ponudu u manje razvijenim planinskim predjelima“ očekivani rezultati predviđaju osnivanje dva turistička čvorišta u Crnoj Gori i na Kosovu, razvoj ljetnjih i zimskih turističkih proizvoda i usluga kao i obilježavanje i zajedničku promociju novih zona.

Nakon toga, novinarska ekipa je otputovala u Peć i obišla investicije u okviru mapiranja rute kulturnog nasljeđa koji povezuje opštinu Peć na Kosovu sa opštinom Gusinje u Crnoj Gori.

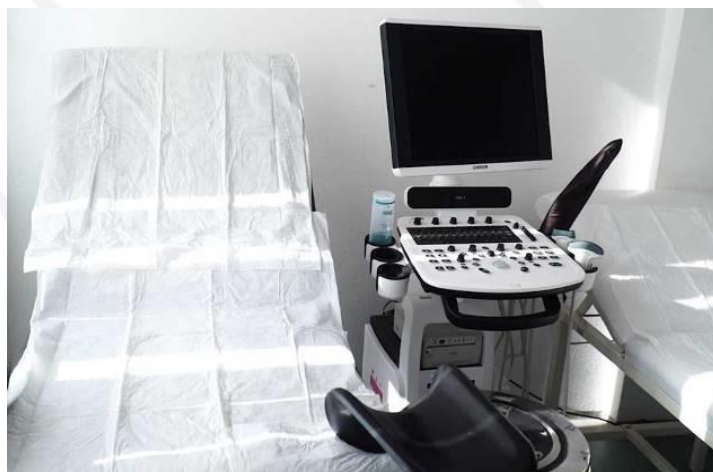

U Gradskom muzeju u Peći novinare je dočekaio rukovodilac sektora turizma u Opštini Peć, **Virtit Morina**, kao i **Sokol Ljuta**, predstavnik Agencije za regionalni razvoj – Zapad, koji su realizovali projekat „Uklete planine – izvrsna vanjska destinacija“ i **Nermin Kastrati**, koji je bio menadžer prekograničnog projekta „Kulturno nasljeđe – blago prekograničnog regiona“, a koji je vodila Opština Peć.

Na kraju ove jednostavne posjete projektima realizovanim u okviru IPA II Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo, tim sa novinarima posjetio je Centar

medicinu u Peći. Ovaj centar je bio korisnik neophodne opreme za zdravlje majke i deteta u okviru dva projekta koje je na Kosovu realizovala NVO ECMI Kosova, „CARES – prekogranične akcije u sektoru reproduktivnog zdravlja“ i „CARES 2– prekogranične akcije u sektoru reproduktivnog zdravlja 2“. **Dr. Gazmend Bojaj**, koji je i v.d. direktora ovog centra, zajedno sa dvije medicinske sestre, govorio je o značaju i uticaju ova dva projekta. Naveo je da su u početku bili skeptični, ali da su sada veoma zadovoljni i da su zainteresovani za buduće angažovanje u projektima prekogranične saradnje.

Sastanak dva Nacionalna IPA kordinatora u Podgorici

U aprilu 2023. godine sastali su se nacionalni IPA koordinatori Crne Gore i Albanije kako bi razgovarali o zajedničkim evropskim projektima u cilju jačanja prekogranične saradnje između Crne Gore i Albanije. „Neophodno je ostvariti što kvalitetniju saradnju u domenu projekata od zajedničkog interesa i zajedno raditi ka poboljšanju standarda i kvaliteta života ljudi u pograničnom regionu Crne Gore i Albanije“, izjavila je državna sekretarka u Ministarstvu evropskih poslova Crne Gore i nacionalna IPA koordinatorka **Milena Žižić**. Ona se zajedno sa saradnicima sastala sa direktorom Državne agencije za strateško programiranje i koordinaciju Republike Albanije (SASPAC) i nacionalnim IPA koordinatorom **Ilijom Bećajem** kako bi razgovarali o narednim koracima, zajedničkim projektima i procesu programiranja finansijske perspektive IPA III.

Žižić je ukazala na činjenicu da ove dvije države imaju uspostavljenu saradnju i da je neophodno da se u narednom periodu fokusiraju na sprovođenje projekata od zajedničkog interesa, kako u u sklopu programskog okvira IPA II, tako i u okviru IPA III koja nudi velik broj mogućnosti za važne projekte.

Bećaj je pozdravio napore Ministarstva evropskih poslova Crne Gore u vođenju programa, i ukazao na rezultate koje je Republika Albanija, kao dio operative strukture programa, sprovela kako bi olakšali sprovođenje projekata za korisnike iz Albanije. Bećaj je istakao važnost fokusiranja energije na strateške projekte za prekograničnu oblast kao odgovor na trenutne potrebe ali i na one potrebe koje nameće budućnost.

Vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za evropske fondove i rukovodilac Operativne strukture Crne Gore **Bojan Vujović** naglasio je važnost susreta nacionalnih IPA koordinatora i ukazao na neophodnost

strateškog pristupa i fokusa na konkretne prioritete u narednom periodu. Dodao je da za evropske fondove postoji veliko interesovanje i da u okviru IPA II, organizacije i institucije iz Crne Gore učestvuju u preko 280 projekata iz različitih programa teritorijalne saradnje.

Sagovornici su, takođe, razmijenili mišljenje u vezi sa tekućim obavezama u okviru programa prekogranične i teritorijalne saradnje i dogovorili set koraka koje treba preduzeti u narednom periodu za projekte od zajedničkog interesa.

Jačanje kapaciteta korisnika projekata oba programa

U periodu februar – mart 2023. godine, Operativne strukture uz podršku ZTS-a organizovale su niz događaja za jačanje kapaciteta korisnika projekata u okviru oba programa.

U ovom periodu organizovana su četiri događaja za korisnike Trećeg poziva programa Crna Gora – Kosovo. Naime, ZTS je pružio administrativnu i tehničku podršku Direktoratu za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU) u organizaciji Treninga o sekundarnim nabavkama i Seminara o sprovođenju projekata koji su se održali u Podgorici. Trening se fokusirao na pravila EU o sekundarnim nabavkama i obavezama koje proističu iz Aneka IV Grant ugovora, kao i na planiranje, upravljanje i interni monitoring projekata.

Obuke za korisnike na temu izvještavanja, kao i na temu javnosti i vidljivosti održane su u Istoku na Kosovu. ZTS je održao obuke tokom kojih su korisnici dobili instrukcije o ispunjavanju godišnjeg i finalnog izvještaja, kao i informacije o pravilnom korišćenju metoda i tehnika za javnost i vidljivost u skladu sa pravilima EU.

Koristeći isti pristup, takođe u periodu februar-mart 2023. godine, četiri događaja organizovana su i za korisnike Trećeg poziva programa Crna Gora – Albanija. Naime, CFCU je održalo obuke na temu sekundarnih

javnih nabavki i Seminar o sprovođenju projekata u Podgorici, sa fokusom na iste teme koje se odnose na EU pravila sekundarnih nabavki, monitoring i upravljanje projektima.

Obuke za korisnike na temu izvještavanja i obuku na temu javnosti i vidljivosti ZTS je održao u Lješju u Albaniji.

Organizovane aktivnosti izgradnje kapaciteta za osoblje programskih struktura

U cilju podizanja kapaciteta programskih struktura organizovane su obuke vezane za nabavke i komunikaciju.

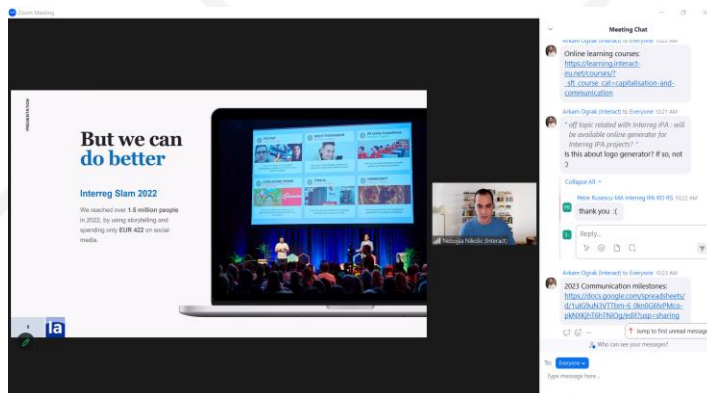
Prva obuka koja je održana 3. februara 2023. godine, bila je fokusirana na obuku OS-a i ZTS-a za sekundarnu nabavku radova. Cilj je bio da se unaprijede kapaciteti u skladu sa PRAG pravilima (Praktični vodič za ugovorne procedure za spoljne akcije EK) i poboljša njihovo razumijevanje procesa nabavki. Na obuci je učestvovalo 25 učesnika.

Druga obuka, webinar pod nazivom „Komunikacija u okviru IPA CBC – Pripovijedanje“ održan je online formatu 7. marta 2023. godine. Obuka je

bila organizovana od strane Interact programa na zahtjev MEP-a, SASPAC-a i MLGA uz podršku ZTS-a.

Glavni cilj vebinara bio je da okupi predstavnike različitih zainteresovanih strana, uključujući operativne strukture Crne Gore, Albanije i Kosova, kako bi razgovarali o efikasnim tehnikama za transformaciju opisa projekata u zanimljive tekstove. Događaj je bio uspješan, te je učestvovalo 42 učesnika iz programskih struktura, a privukao je pažnju i svih ostalih relevantnih IPA programa.

»» Operativne strukture programa (kliknite na ikone kako bi posjetili njihovu internet stranicu)

Ministarstvo
evropskih poslova

Vlada Crne Gore
Ministarstvo finansija
Direktorat za finansiranje i ugovaranje
sredstava EU pomoći

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Pushtetit Lokal
Ministarstvo lokalne samouprave
Ministry of Local Government

**ZAJEDNIČKI TEHNIČKI SEKRETARIJAT IPA
PROGRAMA PREKOGRANIČNE SARADNJE
CRNA GORA – ALBANIJA | CRNA GORA – KOSOVO 2014–2020**

Zajednički tehnički sekretarijat – **Sjedište**
Adresa: Beogradska 17, 81 000 Podgorica, Crna Gora
Telefon: + 382 20 240 784; + 382 20 240 631;

Sanja TODOROVIĆ
Šefica Zajedničkog tehničkog sekretarijata
E-mail: sanja.todorovic@jts-mne-alb-mne-kos.org
Maja RADOVIĆ
Službenik za finansije i nabavke
E-mail: maja.radovic@jts-mne-alb-mne-kos.org
Nikola ĐONOVIĆ
Projektni službenik
E-mail: nikola.djonovic@jts-mne-alb-mne-kos.org
Almir ČAUŠEVIĆ
Projektni službenik
E-mail: almir.causevic@jts-mne-alb-mne-kos.org
Petar BELADA
Administrativni asistent
E-mail: petar.belada@jts-mne-alb-mne-kos.org

Zajednički tehnički sekretarijat – **Kancelarija Antene Skadar**
Adresa: Rruga Ndoc Çoba, br 1 Skadar, Albanija
Telefon: + 355 22 80 20 80;

Nersada MANDIJA
Projektna službenica u Anteni
E-mail: nersada.mandija@saspac.gov.al

Zajednički tehnički sekretarijat – **Kancelarija Antene Priština**
Adresa: Ulica Tirana, ulaz D, V sprat, broj 53, (kompleks PRIME), 10 000 Prishtina, Kosovo

Gazmir RACI
Projektni službenik u Anteni
E-mail: gazmir.raci@jts-mne-alb-mne-kos.org

www.cbc-mne-alb.org | www.cbc-mne-kos.org

@cbc.mne.alb

@cbc.mne.kos

Projekat finansira
Evropska unija